

מהו דימא. כיון דשכח צשעת הולאה שלא היה זכור בהצטעמו: **צטלה** לו מהצטעמו. ואין כאן לא חשיבות מחשבת הנשעה ולא מחשבת הולאה: **קמ"ג**. דכל העושה פסם על דעת הרלוואנה עושה ונחשיביתא קמא קאי: **כל שהוא סגן**. וסמס משנה רבי מאיר: **לאפוקי מגרוגרת**. דשאר אכולין:

אלא נעמסא. משום דמתיני צדמתיא תליני כדקאמרת משום דעל דעת ראשונה מחשבת ליה שיעורא: **הישג הולוא** כל צטו. בהולאה אחת דלא אחשבה לאלא אם כן הולוא כולה כאחד: הכי נמי. דכי אפקא פורתא פורתא לא מחייב: **צטלה דעמיה**. ושיעורא דחשיב לאינשי חשיב: **וכל אדם אין חייבין אלא כשיעורו**. ואלע"פ ששוכש כולו והנניעו: **גרוגרת**. איכא שיעורא לאלא ולכילה ולכילה וכו"ש לזריעה דשיעורא בכל שהוא: **וספחה**. ועמדה על גרוגרת קודם הנחה: **ונמלך עליה לאחלה**. והניחה מהו: **סמ"ג**. צהיהא ח"ע"ג דעקירה והנחה לאו צהיהא מחשבה הואי מתיב: **הסם הוא דויל הכלל**. צשעת מחשבה ראשונה היה צו כשיעור למחשבתו ושיעור (ה) למחשבה שניה הלכך מילטרפי עקירה והנחה: **אלא הכלל צעידתא דאפקה** לא הוה צה שיעור. למחשבה שניה של הנחה ולא מצטרפי הנחה לעקירה: **כיון דאינו מאסתיק**. צהק שניה אימ צה שיעור לזריעה ומתיב: **השמה נמי מתיב**. הולוא יש שיעור למחשבה אחרונה ושיעור זה איכא שיעורא למחשבה ראשונה ויומרי: **לא מתיב**. דהא צשעת הנחה ליכא שיעור למחשבה קמיתא: **צחר הפסא**. צחר דמתיב צהיהא אולנין לענין הנחה: **יש דיומי**. מה שחפרה צנימס אולנין אלהא צהיהא צשעת לא מתיב (ו) מי אמרינין מורת דחיו דנחמה לו מחיו צטאת וצטלה לה עקירה וכי הדר תפחה והניחה הוא הנחה בלא עקירה: **אי לענין טומאה**. דמיציעיל לך אם נטמא צטנא טומאה אכולין או לאו כצילה צענין: **והאי משלימו**. שנהא אללו והשלימו וע"י הנחה זו נטמא: **מאי**. מדחשיב הך זריקה לענין טומאה חשיב נמי לענין צנת כאלו הוא בגרוגרת ומתיב או לא:

(א) לעיל עו. וזכמס מהו (ב) פסחיס לג' דה"ה צככיה[ה] (ג) ק"ל א לא ק"ל אלא אלא בלא קיטיו לא אלא רבי. ש"ל ד' ז"ל דמי כספא שיהי הוה שם נמטה ואדרי' נמס' פ"ב צ"ב צטול' יום לנפא וביה ג"צ צטול' פסחיס שם דיה ג"ב רש"י (ד) 'נע"פ חוס' פסחיס לג' דה"ה לנמט' וסוס' [נדח' ז' ד"ה אפילו]

הגהות הב"ח

(א) ד"ש ד"ה הסם וכו' ושיעור למחשבתו צנימס (ב) ד"ה יום דיומי וכו' לא מתיב אלא כשיעורו (ג) ד"ה 'נע"פ חוס' פסחיס לג' דה"ה לנמט' וסוס' [נדח' ז' ד"ה אפילו]

גליון הש"ס

גמ' ע"ד דאיכא בית עין דמתיב דף פ ע"ב מל"ה אגנ: **שם ותפחה** ונמלך עליה ע"י נמכות דף נר ע"א מל"ה דמתיב: **שם שם ונמלך**. עין ע"ב ע"א מל"ה ד"ה 'נע"פ חוס' פסחיס לג' דה"ה לנמט' וסוס' [נדח' ז' ד"ה אפילו]

מוסף רש"י

ובא אחר הוציא. צשעת לתיב חייב. חשיב מלאה מתיב מתפחה לא שוכש לו והנניעו (בחו"ס מ.)

רבינו הגאול

ולא הימא בטולי כמטלה למחשבתו, אלא כל הנשנה על דעת מחשבתו ראשונה הוא נשנה. אמר רב יהודה אמר שמואל מחייב היה רבי מאיר אף במציאת חיטה אחת לזריעה. הני מילי לענין המצניע אפילו צנימס חיטה אחת והוציא. והיה נתון באידן פרוק ורצונו גינה פחות בגרוגרת, ותן דרד קישואין ורליונין ופול המצניע שנים, שיעורין דעמא דלאו למצניע, שנין אדם מוציא מינה אחת לזריעה, אבל המצניע אפילו אחת חייב עליה. וכל אדם שהוציאו סתם בשלה מצניע אינו חייב עליה אלא כשיעור א"ע שיהצניעו (והראשון) ואינו מחייב במחשבתו הראשון, ומתניתין דלא כרבי שמעון, בן אלעזר. אבל אם הוציאו חשני מרת המצניע הראשון חייב, ואם הוציאו בגרוגרת שהוה כשיעור הוציאו (לאכילה), ומעיקרא ויהיה מחשבתו לאכילה ונמלך עליה לזריעה, או לזריעה ונמלך עליה לאכילה חייב, ולא אמרינן צריך שהיא עקירה והנחה בהיה מחשבה, ובעיני דרבי לא איפשר. והיה דהיה בגרוגרת לזריעה ותפחה והיה בגרוגרת ונמלך עליה לאכילה, בעידנא דעקירה והיה מחייב המחשבתו ושיעור למחשבתו האי, ובעידנא דהנחה נמי שיעורא היא למחשבתו שבאותה שעה, ואילו אישתיק ולא חשיב עליה המחשבה האחרונה, השתא נמי מחייב. והיה בגרוגרת לאכילה והיה כשיעור בעשת עקירה, ובשצמקה וחסרה נמלך עליה לזריעה דמחייב עליה נמי בשעת הנחה, ובחר השתא אולנין ומחייב.

פרק עשירי שבת

צ"א

מתקוף לה רב יצחק. פירש צקונטרס דפריך ראב"ה וקשה דלאמי נטר ליה עד הכא (ואומר הרב פור"מ צנס רצינו שמואל דלדרב יהודה אצוה פריך ור"פ ג' כיון דלמרת דמוליא חטה אחת לזריעה חייב א"ע"פ שאין רגילות משום דבתר מחשבתו אולנין ה"ז כשישב להוילי כל צימו

עין משפט
נר מצוה

- ב א מ"י פ"ה מהל' שנת
- הסס: זו
- ג ב מ"י ח"ט
- ד ג מ"י ח"ט
- ה ד מ"י ח"ט
- ו ה מ"י ח"ט

מוסף תוספות

א. דאוקמה למתניתין כגון שהצניעו ושכח למה הצניעו. מוס' הל"ה. ב. היה לבעל הגמרא לסדר דברי ר' יצחק אחר דברי אביי ולא יפסוק ביניהם בהא דרבי יהודה. ג. בשלמא אי לא רבי יהודה הוא אמינא דמאי כל שהוה בית דחשיב בעלמא אבל. חי ה"ן. ד. שאין מחשבתו מבטלת מה שהוה ראו לדברי ר' יצחק אחר. ה. כל בני אדם. וכו'. ו. פשיטא ליה. מוס' הל"ה. ז. ועולם היה בו שיעור ויזעה שיהי יכול להתחייב מתחילה ועד סוף השיעור לזריעה. ח. מן התורה. ט. מוס' פסחיס לג' ד"ה לנמט. י. הרבה דברים מרובין נזכרו בתורת בנינין קראי. מוס' הל"ה. יא. אוכל האוכל בבית אחר. מוס' פסחיס לג' ד"ה לנמט. יב. מיד הויל כמורה. רש"י. יג. דנה ממש על פחות מכביצה. רש"י.

רב נסים גאון

פירש עשירי המצניע למאי אי לענין שבת בגרוגרת בענין אי לענין טומאה כביצה אובלין בענין. איכא בגרוגרת להוציא שבת. הוא אמר בכמה מקומות, במשנה המוציאה אובלין בגרוגרת, ויזעה כוונה, ואסמכתא דהיה מקרא דמתיב אין זיתא ושעורה וכן תאנה ורומן, ואמרו תאנה בגרוגרת להוציא שבת. וכביצה לענין טומאה אובלין. בתורת בנינים אוכל מיימא למרד שהוה מימא בכל שהוה, (ב) ת"ל אשר יאכל את מימא אלא יוס וכביצה. ופירק יוס המפורסם תניא ר' אומר כל איסורין מבטלות בבית חוץ וטומאת אובלין מכל דאמר ר' אבהו אמר ר' אלעזר אמר קרא מכל האוכל אשר יאכל, אוכל שאתה יכול לאוכלו בבית אחר, ושיעור החמים שאין בית הבליעה מחויב את מבית הרגילות, והזכירו דבר זה בבבכות ופי' א"ל משנה (משנה) במסכת מעילה פירק קישי מובא שנינו כל האוכלין מצטרפין לפסול את הגיהה בכבשי פסו ומזון ב' סדודות לעירוב, וכביצה לטמא טומאת אובלין ובגרוגרת להוציא שבת וככתבת ליום הפסחים.

רבינו הגאול (המשך)

לרשות [היחיד] ורשות הרבים במצניע. ודיקוין למאי קא בעי רבא אח בעי, אי לענין שבת בגרוגרת בענין, שאם הוציא אובלין פחות מבגרוגרת פטור, אי לענין טומאה כביצה אובלין בענין, שאם טימא תרומה פחות מכביצה פטור, האי בית לענין מאי קא מיבעי

מהו דתימא בטולי מחשבתו קמ"ל כל העושה על דעת ראשונה הוא עושה אמר רב יהודה אמר שמואל מחייב היה רבי מאיר אף במציאת חטה אחת לזריעה פשיטא כל שהוא תנן מהו דתימא כל שהוא לאפוקי מגרוגרת ולעולם. ע"ד דאיכא בית קמ"ל מתקוף לה רב יצחק בריה דרב יהודה אלא מעתה חייב להוציא כל ביתו הני גמא דלא מחייב עד דמפיק לבוליה התם כביצה דעתו אצל כל אדם: וכל אדם אין חייבין עליו אלא כשיעורו: מתניתין דלא כרבי שמעון בן אלעזר (ד) דתניא כלל א"י שמעון בן אלעזר כל שאינו כשר להצניע ואין מצניעין כמותו והוכשר לזה והצניעו ובא אחר הוציא נתחייב זה במחשבתו של זה אמר רבא אמר רב נחמן הוציא בגרוגרת לאכילה ונמלך עליה לזריעה אי נמי לזריעה ונמלך עליה לאכילה חייב פשיטא זיל הכא איכא שיעורא וזיל הכא איכא שיעורא מהו דתימא בעינין עקירה והנחה בחדא מחשבה והא ליכא קמ"ל בעי רבא הוציא חצי גרוגרת לזריעה * ותפחה ונמלך עליה לאכילה מהו את"ל התם הוא דמחייב דויל הכא איכא שיעורא וזיל הכא איכא שיעורא הכא כיון דבעידנא דאפקה לא הוה ביה שיעורא איכא לא מחייב או דילמא כיון דאילו אישתיק ולא חשיב עליה מחייב אמחשבה דזריעה השתא נמי מחייב ואת"ל כיון דאילו אישתיק ולא חשיב עליה מחייב אמחשבה דזריעה השתא נמי מחייב הוציא בגרוגרת לאכילה * וצמקה ונמלך עליה לזריעה מהו הכא ודאי כי אישתיק אמחשבה קמיתא לא מחייב או דילמא בתר השתא אולנין ומחייב ואת"ל בתר השתא אולנין ומחייב הוציא בגרוגרת לאכילה וצמקה וחזרה ותפחה מהו יש דחיו לענין שבת או אין דחיו לענין שבת תיקו: בעא מיניה רבא מרב נחמן זורק כזית תרומה לבית טמא מהו למאי אי לענין שבת בגרוגרת בענין אי לענין טומאה חשיב נמי לענין צנת כאלו הוא בגרוגרת ומתיב או לא:

אי לענין שבת בגרוגרת בענין. הוה מתיב למיפרק אמאי נקט זרק ותרומה וזכית טמא: **בגון דאיכא פחות מכביצה אובלין בו**. אור"י דלתיב נקט זרק דהשתא צהדי קא חתיבין ללא מחייב לענין שבת עד דנה כדאמר צפרק המוילא (לעיל ע"ב). תוך ג' לרבנן צעיה הנחה על גבי משוה אלל מנימס מתיב אמי תוך ג' 'איכא איסור שבת ואיסור טומאה ליכא עד דמלטרף א"ל ואלא תמן

ליה לרבא. ואהדרנין לעולם לענין שבת, וכגון זורק לאותו בית טמא תרומה פחות מכביצה ואיחא חטם, וזרק עכשיו כזית שהוה משלימו להווא דאיהי חטם לכביצה. כאי, מדמצטרף לענין טומאה קא מחייב עליה נמי לענין שבת, ואי לאו דקא מצטרף לענין טומאה ומחייב עליה לענין שבת, ומשום דקא מחשב ליה מחייב, כל האי דסוף הורקו יש אוכל איכיה אחת חייב עליה ארבע טמאות ואשם, טמא שאלו חילק הווא נהרי מן המוקדישין ביה"כ, ר"מ אמר אם חזרה שבת הוציא חייב, אמרו לו אינו [מן] חטם, ומארינן עליה אמאי הא אין דרך הוצאה בכך, ומהדרנין כיון דאחשיביה מחייב, הכא נמי הכין או דלמא כל לענין שבת בגרוגרת בענין. א"ל ר' יצחק אבא אמר שתי הלחם ולחם הפנים שיצאו בגרוגרת.

זהו דימא. כיון דשכח צשעת הולאה שלא היה זכור בהצטעמו: צטלה לו מהצטעמו. ואין כאן לא חשיבות מחשבת הנשעה ולא מחשבת הולאה: קמ"ג. דכל העושה פסם על דעת הרלוואנה עושה ונחשיביתא קמא קאי: כל שהוא סגן. וסמס משנה רבי מאיר: לאפוקי מגרוגרת. דשאר אכולין: אלא נעמסא. משום דמתיני צדמתיא תליני כדקאמרת משום דעל דעת ראשונה מחשבת ליה שיעורא: הישג הולוא כל צטו. בהולאה אחת דלא אחשבה לאלא אם כן הולוא כולה כאחד: הכי נמי. דכי אפקא פורתא פורתא לא מחייב: צטלה דעמיה. ושיעורא דחשיב לאינשי חשיב: וכל אדם אין חייבין אלא כשיעורו. ואלע"פ ששוכש כולו והנניעו: גרוגרת. איכא שיעורא לאלא ולכילה ולכילה וכו"ש לזריעה דשיעורא בכל שהוא: וספחה. ועמדה על גרוגרת קודם הנחה: ונמלך עליה לאחלה. והניחה מהו: סמ"ג. צהיהא ח"ע"ג דעקירה והנחה לאו צהיהא מחשבה הואי מתיב: הסם הוא דויל הכלל. צשעת מחשבה ראשונה היה צו כשיעור למחשבתו ושיעור (ה) למחשבה שניה הלכך מילטרפי עקירה והנחה: אלא הכלל צעידתא דאפקה לא הוה צה שיעור. למחשבה שניה של הנחה ולא מצטרפי הנחה לעקירה: כיון דאינו מאסתיק. צהק שניה אימ צה שיעור לזריעה ומתיב: השמה נמי מתיב. הולוא יש שיעור למחשבה אחרונה ושיעור זה איכא שיעורא למחשבה ראשונה ויומרי: לא מתיב. דהא צשעת הנחה ליכא שיעור למחשבה קמיתא: צחר הפסא. צחר דמתיב צהיהא אולנין לענין הנחה: יש דיומי. מה שחפרה צנימס אולנין אלהא צהיהא צשעת לא מתיב (ו) מי אמרינין מורת דחיו דנחמה לו מחיו צטאת וצטלה לה עקירה וכי הדר תפחה והניחה הוא הנחה בלא עקירה: אי לענין טומאה. דמיציעיל לך אם נטמא צטנא טומאה אכולין או לאו כצילה צענין: והאי משלימו. שנהא אללו והשלימו וע"י הנחה זו נטמא: מאי. מדחשיב הך זריקה לענין טומאה חשיב נמי לענין צנת כאלו הוא בגרוגרת ומתיב או לא:

אי לענין שבת בגרוגרת בענין. הוה מתיב למיפרק אמאי נקט זרק ותרומה וזכית טמא: **בגון דאיכא פחות מכביצה אובלין בו**. אור"י דלתיב נקט זרק דהשתא צהדי קא חתיבין ללא מחייב לענין שבת עד דנה כדאמר צפרק המוילא (לעיל ע"ב). תוך ג' לרבנן צעיה הנחה על גבי משוה אלל מנימס מתיב אמי תוך ג' 'איכא איסור שבת ואיסור טומאה ליכא עד דמלטרף א"ל ואלא תמן ליה לרבא. ואהדרנין לעולם לענין שבת, וכגון זורק לאותו בית טמא תרומה פחות מכביצה ואיחא חטם, וזרק עכשיו כזית שהוה משלימו להווא דאיהי חטם לכביצה. כאי, מדמצטרף לענין טומאה קא מחייב עליה נמי לענין שבת, ואי לאו דקא מצטרף לענין טומאה ומחייב עליה לענין שבת, ומשום דקא מחשב ליה מחייב, כל האי דסוף הורקו יש אוכל איכיה אחת חייב עליה ארבע טמאות ואשם, טמא שאלו חילק הווא נהרי מן המוקדישין ביה"כ, ר"מ אמר אם חזרה שבת הוציא חייב, אמרו לו אינו [מן] חטם, ומארינן עליה אמאי הא אין דרך הוצאה בכך, ומהדרנין כיון דאחשיביה מחייב, הכא נמי הכין או דלמא כל לענין שבת בגרוגרת בענין. א"ל ר' יצחק אבא אמר שתי הלחם ולחם הפנים שיצאו בגרוגרת.